

**UCHWAŁA NR XXXII/270/2013
RADY MIEJSKIEJ W PACZKOWIE**

z dnia 26 września 2013 r.

w sprawie przyjęcia Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2013-2023

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2013 r. poz.594, poz. 645) art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2013 r. poz.182, poz. 509) Rada Miejska w Paczkowie uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy na lata 2013-2023, stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy Paczków.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

§ 4. Uchwała podlega ogłoszeniu na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Paczkowie.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Paczkowie

Zdzisław Kazimierz Michael

Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XXXII/270/2013
Rady Miejskiej w Paczkowie
z dnia 26 września 2013 r.

GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA LATA 2013 – 2023

PACZKÓW 2013

Spis treści

I. REGULACJE PRAWNE.....	4
II. WSTĘP.....	4
III. CHARAKTERYSTYKA GMINY PACZKÓW.....	7
– Ludność.....	8
– Oświata.....	10
– Rolnictwo.....	11
– Bezrobocie.....	12
IV. POMOC SPOŁECZNA W GMINIE PACZKÓW.....	14
V. ZADANIA WŁASNE GMINY.....	20
– Usługi opiekuńcze.....	22
– Zespół Interdyscyplinarny.....	23
– Przeciwdziałanie alkoholizmowi i narkomanii.....	24
VI. GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA LATA 2013 – 2023.....	26

I .REGULACJE PRAWNE

Opracowanie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Paczków na lata 2013-2023 oraz jej wdrażanie, odpowiada właściwym przepisom prawnym, do których należą:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o *samorządzie gminnym* (t.j. Dz. U. z 2013 poz.594);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o *wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej* (t.j. Dz. U. z 2013 poz. 135 z póź. zm);
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o *pomocy społecznej* (t.j. Dz. U. z 2013, poz. 182 z póź. zm);
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o *promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy* (t.j. Dz. U z 2008 Nr 69, poz. 415 z póź. zm);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o *przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* (Dz. U. z 2005 Nr 180, poz. 1493 z póź. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o *przeciwdziałaniu narkomanii* (t.j. Dz. U. z 2012 poz. 124);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o *wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* (t.j. Dz. U. z 2012 poz. 1356);
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o *systemie oświaty* (t.j. Dz. U. z 2004 Nr 256, poz. 2572 z póź. zm.);
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o *opiece nad dziećmi w wieku do lat 3* (Dz. U. Nr 45, poz. 235);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o *zatrudnieniu socjalnym* (t.j. Dz. U. 2011 Nr 43 poz.225 z póź zm.);
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o *ochronie zdrowia psychicznego* (t.j. Dz. U. 2011 Nr 231 poz. 1375 z póź zm.);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o *rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych* (t.j. Dz. U. 2011 nr 127 poz.721 z póź zm.);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o *świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych* (t.j. Dz. U. 2008 nr 164 poz. 1027 z póź zm.).

II .WSTĘP

Podstawą prawną opracowania niniejszej strategii jest ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U.z 2013 r. poz.182 z póź. zmianami).

Artykuł 17 ust.1 pkt.1 cytowanej ustawy stanowi, że : „**do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy : opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka**”.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, opracowana w oparciu o zapisy ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, w szczególności uwzględnia program pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Zadania publiczne, szczególnie te z zakresu pomocy społecznej, w Polsce są realizowane w głównej mierze przez państwo oraz jego instytucje zajmujące się pomocą społeczną.

Po reformie samorządowej możemy jeszcze wyszczególnić różne poziomy w realizacji zadań oraz funkcjonujących instytucji od centralnego, poprzez regionalny samorząd województwa, aż do lokalnego /gmina i powiat/.

Strategia określa najważniejsze działania, które należy zrealizować, aby zapewnić mieszkańcom miasta i gminy Paczków warunki sprzyjające rozwojowi społecznemu oraz wzrostowi poczucia bezpieczeństwa w wymiarze społecznym.

Zgodnie z treścią ustawy o pomocy społecznej, pomoc społeczna jako instytucja polityki społecznej państwa, ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości (zgodnie z zasadą subsydialności), i ma być realizowana przez organy administracji rządowej i samorządowej we współpracy w tym zakresie, na zasadzie partnerstwa, z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi (zasada subsydiarności w relacjach państwo i trzeci sektor w powiązaniu z zasadą współpracy między organami administracji rządowej i samorządowej, do których należy obowiązek organizacji pomocy społecznej, z innymi podmiotami działającymi w tej sferze).

Z wymienionych wyżej przyczyn, realizacja założeń Gminnej Strategii musi uwzględniać wszystkich partnerów, których problem dotyczy.

Tak więc, w realizacji Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych uczestniczyć będzie administracja samorządowa, organizacje społeczne, oraz bezpośredni beneficjanci, czyli świadczeniobiorcy. Od ich zaangażowania zależeć będzie poziom realizacji priorytetów strategii.

Przemiany społeczno – gospodarcze zachodzące w Polsce od początku lat 90-tych ubiegłego stulecia doprowadziły do gwałtownego wzrostu bezrobocia, wraz ze wszystkimi negatywnymi skutkami tego zjawiska.

Pogłębiające zubożenie społeczeństwa, pogarszanie się standardu życia oraz wzrastająca niepewność jutra rodzą apatię, niskie poczucie własnej wartości, samotność i rozgoryczenie, stają się także źródłem wielu napięć i konfliktów społecznych.

Negatywne skutki społeczno – gospodarcze pierwszych lat transformacji systemowej nie ominęły także gminy Paczków. Problemem nękającym gminę od szeregu lat jest wysokie bezrobocie , sięgające na koniec roku 2012 – 10,3%.

Przed przemianami ustrojowymi większość ludności w wieku produkcyjnym była zatrudniona w dużych zakładach i w instytucjach.

Zaistniałe przeobrażenia gospodarcze doprowadziły do upadku tych przedsiębiorstw i wygenerowania całej armii bezrobotnych. Większość z nich zamieszkuje wsie. W efekcie pogłębiająca się bieda i ubóstwo znacznie pogłębiły dysfunkcyjność mieszkańców naszej Gminy.

Zwiększył się w ten sposób wachlarz różnego rodzaju patologii, m.in. uzależnień, przemocy, bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych oraz niezaradności życiowej.

Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych służyć będzie jako podstawa określająca kierunki zamierzeń rozwojowych w sektorze pomocy społecznej na terenie miasta i gminy Paczków.

Wraz ze zmianą ustrojową pojawił się nowy klient pomocy społecznej. Dotychczas były to osoby starsze, niepełnosprawne, samotne, natomiast w chwili obecnej wzrosła liczba świadczeniobiorców w wieku aktywności zawodowej, dla których nie ma pracy.

Na dzień 31 grudnia 2012 r. na terenie miasta i Gminy Paczków liczba osób w wieku aktywności zawodowej pozostających bez pracy wynosiła 984 osób.

Nasilające się bezrobocie i towarzysząca mu bieda, przy jednoczesnej apatii wielu dotkniętych nią rodzin, narastające patologie życia rodzinnego, brak właściwej opieki nad dziećmi, przerzucanie wielu problemów, które mogłyby być rozwiązane w ramach pomocy rodzinnej, czy sąsiedzkiej do sfery rozwiązań instytucjonalnych, a także narastająca fala uzależnień wśród młodzieży szkolnej, alkoholizm i narkomania, przestępczość nieletnich oraz przemoc i agresja w szkołach są

obecnie głównymi problemami w zakresie polityki społecznej, z którymi boryka się gmina.

W tej sytuacji niezbędnym staje się opracowanie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów, której zasadniczym celem jest wypracowanie sprawnego i efektywnego programu pomocy, umożliwiającego skuteczne rozwiązywanie problemów społecznych.

III. CHARAKTERYSTYKA GMINY PACZKÓW

Gmina Paczków jest gminą miejsko-wiejską, położoną w powiecie nyskim i województwie opolskim. Siedzibą Gminy jest Miasto Paczków. Paczków to miasto leżące w zachodniej części województwa opolskiego, nad rzeką Nysą Kłodzką, na Przedgórzu Sudeckim, w Obniżeniu Otmuchowskim. Od strony wschodniej gmina Paczków graniczy z gminą Otmuchów, od strony północnej i północno zachodniej z województwem dolnośląskim, a od strony południowej z Republiką Czeską. Powierzchnia gminy wynosi ogółem 79,69 km². W skład gminy Paczków wchodzi trzynaście sołectw: Paczków, Dziewiętilice, Frydrychów, Gościce, Kamienica, Kozielno, Lisie Katy, Stary Paczków, Ścibórz, Trzeboszowice, Wilamowa, Ujeździec i Unikowice. W bliskiej okolicy Paczkowa znajduje się wiele kurortów sportów zimowych, jak Międzygórze pod Śnieżnikiem, Czarna Góra, czy Zieleniec, a po stronie czeskiej m.in. Jeseník. Około 60 km na zachód od Paczkowa znajduje się Park Narodowy Gór Stołowych, a także miejscowości uzdrowiskowe, jak Kudowa Zdrój, Duszniki Zdrój, czy Polanica Zdrój.

Gmina Paczków wchodzi w skład powiatu nyskiego. Jest atrakcyjnie położona na szlaku turystycznym prowadzącym z Małopolski i Śląska w rejon Kotliny Kłodzkiej.

Atrakcyjność terenów gminy dla turystyki i rekreacji wynika głównie ze znajdujących się na terenie Paczkowa zabytków oraz z wysokich walorów krajobrazowych terenu gminy. Szczególnie atrakcyjnym pod tym względem są tereny zlokalizowane wokół zbiorników wodnych: Jezioro Otmuchowskie i Jezioro Paczkowskie. Ponad to niezwykle atrakcję, szczególnie pod względem turystyki, stanowią mury obronne z XIV wieku, miejscami wysokie na 7 metrów, zbudowane z kamienia łamanego, otaczają miasto regularnym owalem o długości 1200 metrów. To właśnie dzięki murom obronnym Paczków znany jest jako „polskie Carcassonne”. Dawniej mury sięgały 9 metrów. W ich ciągu osadzone były baszty łupinowe, z których do dziś

przetrwało 19 (dawniej było ich 24). Ich wygląd jest różny – niektóre sięgają wysokości murów obronnych, inne wyraźnie je przewyższają. W wielu z nich dobrze zachowały się liczne otwory strzelnicze. Naprawy i gruntownego uporządkowania miejskich fortyfikacji dokonano w XIX wieku. W 1846r. zburzono pozostałości muru zewnętrznego, a rok później rozebrano budynki i mosty bramne oraz zasypano fosę miejską, tworząc na jej miejscu planty miejskie

LUDNOŚĆ

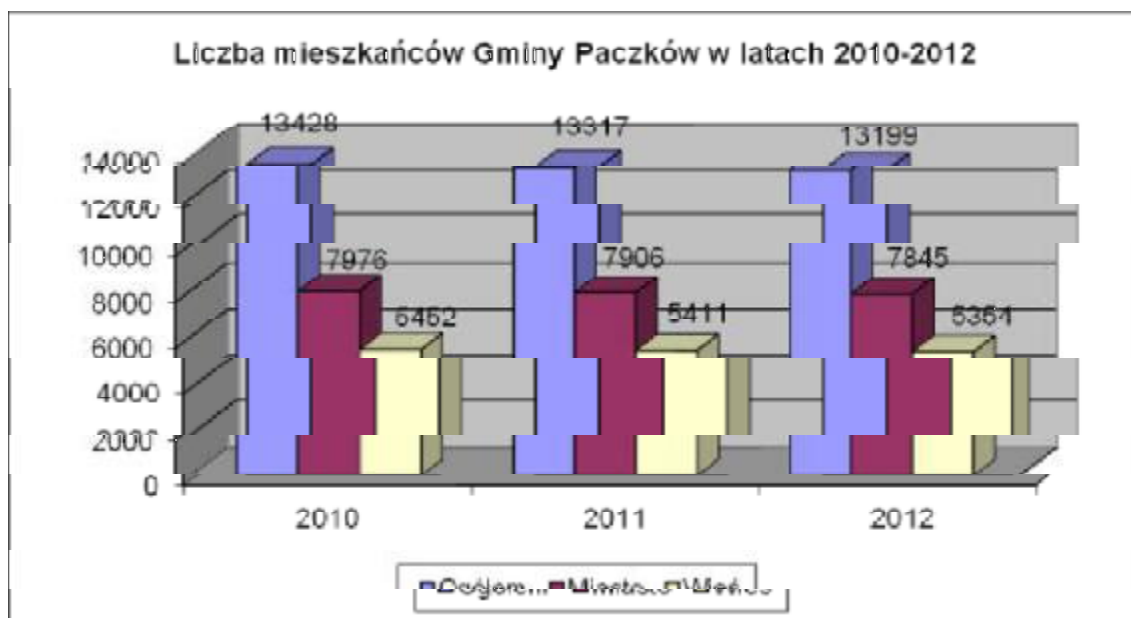
Na przestrzeni ostatnich lat liczba ludności podlega systematycznemu spadkowi.

Liczba ludności gminy na koniec 2012 r. wynosiła 13199 osób, co daje średnia gęstość zaludnienia 165/km².

Miasto Paczków zamieszkiwało 7845 osób, a pozostałe 5354 osób żyło na wsi.

Liczba mieszkańców Gminy Paczków w latach:

	2010	2011	2012
Ogółem	13428	13317	13199
Miasto	7976	7906	7845
Wieś	5452	5411	5354

Pod względem struktury wieku ludności, mieszkańców Paczkowa można określić jako społeczeństwo stosunkowo młode.

Struktura wieku ludności Gminy Paczków na koniec 2012 roku, przedstawiała się następująco:

- 2365 osób w wieku przedprodukcyjnym (17,91%),
- 8732 osób w wieku produkcyjnym (66,16%),
- 2102 osób w wieku poprodukcyjnym (15,93%).

Liczba osób w wieku przedprodukcyjnym przewyższała liczbę osób w wieku poprodukcyjnym.

Gminę Paczków zamieszkuje więcej kobiet niż mężczyzn.

Na koniec 2012 roku, w gminie zamieszkiwało: 6746 kobiet i 6453 mężczyzn.

DANE O SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ I SPOŁECZNEJ
(stan na 31.XII)

WYSZCZEGÓLNIENIE		Lata poprzednie		2012
		Rok 2010	Rok 2011	
MIESZKAŃCY (w osobach)				
Ogółem	1	13 428	13 317	13 199
KOBIETY				
Ogółem	2	6 873	6 802	6 746
Wiek 0-17	3	1 165	1 090	1 109
Wiek produkcyjny	4	4 238	4 180	4 115
Wiek emerytalny	5	1 470	1 532	1 522
MĘŻCZYŹNI				
Ogółem	6	6 555	6 515	6 453
Wiek 0-17	7	1 319	1 284	1 256
Wiek produkcyjny	8	4 687	4 674	4 617
Wiek emerytalny	9	549	557	580

Liczba ludności Paczkowa jest kształtowana głównie przez niski przyrost naturalny, oraz przez ujemne saldo migracji. W ciągu ostatnich lat więcej osób wyprowadziło się z Paczkowa, niż się do niego wprowadziło

OŚWIATA

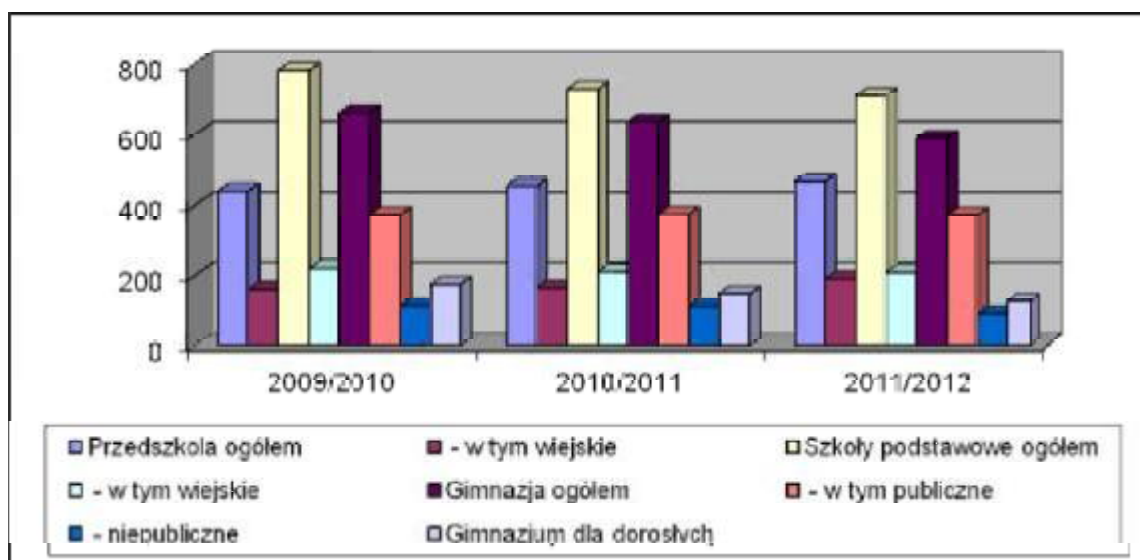
Gmina posiada dobrze rozwiniętą sieć edukacyjną. Na jej terenie funkcjonuje 10 przedszkoli, w których jest 466 miejsc. W trzech przedszkolach miejskich jest 276 miejsc.

Na terenie gminy znajduje się 5 szkół podstawowych. W roku szkolnym 2011/2012 uczęszczało do nich 710 uczniów.

Na terenie gminy działają dwa gimnazja, w których w roku 2011/2012 uczyło się 589 uczniów. Oprócz gimnazjum na terenie gminy funkcjonuje Zespół Szkół Gimnazjalnych, w skład którego wchodzi Gimnazjum dla Dorosłych, do którego uczęszczało 126 uczniów.

Liczba dzieci i młodzieży w placówkach oświatowych w latach;

	2009/2010	2010/2011	2011/2012
Przedszkola ogółem	439	452	466
- w tym wiejskie	161	165	190
Szkoły podstawowe ogółem	782	729	710
- w tym wiejskie	219	210	208
Gimnazja ogółem	661	635	589
- w tym publiczne	373	375	372
- niepubliczne	113	112	91
Gimnazjum dla dorosłych	175	148	126

ROLNICTWO

Gmina Paczków jest gminą rolniczą. Drugoplanową rolę pełni przemysł oraz drobna przedsiębiorczość (głównie w zakresie handlu i usług).

Na średnim poziomie rozwinięta jest turystyka, choć gmina ciągle uatrakcyjnia swój obszar dla turystów. Znaczną rolę pełnią usługi nierynkowe, głównie z zakresu administracji publicznej, edukacji oraz ochrony zdrowia. Wiąże się to z faktem, że Paczków jest siedzibą gminy.

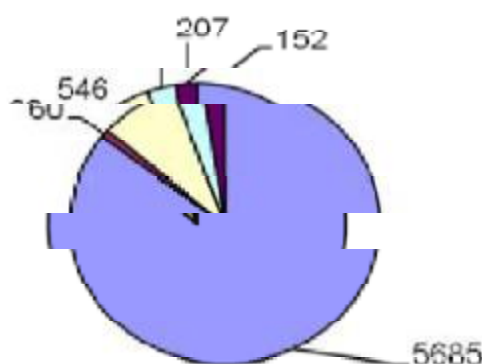
Powierzchnia użytków rolnych w gminie wynosi ogółem: 6,650 ha w tym :

- grunty orne - 5685 ha,
- sady - 60 ha,
- łąki - 546 ha,
- pastwiska - 207 ha,
- lasy i grunty leśne - 152 ha

Powierzchnia użytków rolnych w gminie wynosi ogółem 6650 ha, w tym:

	Powierzchnia
grunty orne	5685
sady	60
łąki	546
pastwiska	207
las i grunty leśne	152

Powierzchnia użytków rolnych w Gminie Paczków (w ha)

ogrody, łąki, lasy i gnieźdła, łąki, ogrody

Głównym problemem dla rolników w gminie jest niska rentowność produkcji rolniczej oraz brak szerszej możliwości podjęcia zajęć pozarolniczych. Problemem jest również struktura wielkościowa gospodarstw rolnych. Większość z nich to gospodarstwa małe, które trudniej osiągają rentowność. Dodatkowo większość gospodarstw na terenie gminy utrzymuje się jedynie z produkcji rolniczej. Poprawa sytuacji tych gospodarstw rolnych uzależniona jest od przynajmniej częściowej zmiany ich profilu np. poprzez ukierunkowanie się na ogrodnictwo, turystykę.

BEZROBOCIE

Problemem jest również stan przemysłu na terenie gminy. W okresie transformacji wiele przedsiębiorstw upadło lub znacznie ograniczyło zatrudnienie. Zaowocowało to dużym bezrobociem. Bezrobocie na terenie gminy wynosi 10,3 % i jest porównywalne do średniej w województwie opolskim, która wynosi 14,2 % oraz do średniej krajowej, która wynosi 13,3%. Przez ostatnie lata praktycznie wskaźnik ten się nie zmienia, pomijając coroczne fluktuacje związane z napływem na rynek pracy nowych absolwentów i zmniejszaniem bezrobocia poprzez prace sezonowe i interwencyjne. Wśród bezrobotnych dominują mężczyźni oraz bezrobotni pozostający bez pracy przez okres 13 miesięcy i dłużej. Wysoki odsetek tej grupy bezrobotnych czyni skuteczną walkę z bezrobociem bardzo trudną.

Badania wskazują, że osoby pozostające bez pracy przez tak długi okres mają dużo większe problemy z readaptacją do warunków pracy niż pozostający na bezrobociu przez kilka miesięcy.

LICZBA ZAREJESTROWANYCH BEZROBOTNYCH MIASTA I GMINY PACZKÓW W LATACH 2010-2012

Stan na:

31 grudnia 2010 – 1097

31 grudnia 2011 – 1020

31 grudnia 2012 – 984.

Spadek liczby bezrobotnych w Gminie Paczków jest pozorny. Do Ośrodka Pomocy Społecznej w Paczkowie zgłaszają się osoby, które nie figurują w PUP, nie posiadają zatrudnienia, a także stopnia niepełnosprawności. Jedną z przyczyn bezrobocia jest fakt likwidacji w Paczkowie Punktu Obsługi Bezrobotnych oraz wyrejestrowywanie się z listy osób bezrobotnych, które miały uprawnienia do świadczenia pielęgnacyjnego z tytułu opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny.

Liczba zarejestrowanych bezrobotnych Miasta i Gminy Paczków w latach 2010-2012

	2010	2011	2012
Liczba bezrobotnych	1097	1020	984

Dodatkowym problemem jest przeważnie niski stopień wykształcenia bezrobotnych. Zdecydowanie dominującą grupą są osoby o wykształceniu podstawowym oraz zasadniczym zawodowym. Niekorzystna jest także struktura wiekowa bezrobotnych. Na rynku pracy duże znaczenie mają kwalifikacje zawodowe i wykształcenie. Umiejętności zawodowe oraz czynniki osobowościowe są głównym kryterium stosowanym przy rekrutacji pracowników. Potwierdzeniem tego jest poziom bezrobocia wśród osób legitymujących się wyższym wykształceniem.

Najbardziej istotne problemy występujące wśród bezrobotnych to:

- obniżenie poczucia własnej wartości, negatywny obraz samego siebie, poczucie bezsilności i braku sensu życia, które często prowadzą do zaburzeń psychosomatycznych oraz różnych form uzależnień i patologii,
- trudna sytuacja ekonomiczna, obniżenie poziomu życia osób i rodzin prowadzące do marginalizacji i wykluczenia społecznego,
- zagrożenie utratą mieszkania z powodu niepłacenia czynszu,
- ograniczanie wydatków związanych ze zdrowiem i kształceniem dzieci,
- zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny, kryzys i zagrożenie rozpadem rodziny,
- niewydolność opiekuńczo-wychowawcza,
- obniżenie dotychczasowego statusu społecznego – trudność odnalezienia swojego miejsca w społeczeństwie,
- niskie wykształcenie, kwalifikacje i umiejętności zawodowe osób bezrobotnych,
- utrata umiejętności wykonywania wyuczonego zawodu spowodowana długotrwałym bezrobociem,
- niekorzystna sytuacja dzieci osób bezrobotnych, obniżenie aspiracji edukacyjnych, zahamowanie rozwijania uzdolnień, ograniczenie kontaktów z rówieśnikami, korzystania z placówek edukacyjnych, kulturalnych, sportowych,
- negatywny wpływ bezrobocia na kształtowanie osobowości i postaw dzieci, ich oceny własnej pozycji, pozbawienie właściwych wzorów, co powoduje popadanie w sytuacje konfliktowe,
- zachwianie systemu wartości – dewaluacja takich wartości jak: wykształcenie, uczucia, praca, solidarność.

IV. POMOC SPOŁECZNA W GMINIE PACZKÓW

Celem pomocy społecznej jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka.

Prawo do świadczeń z pomocy społecznej uwarunkowane jest wykazaniem się własną aktywnością w zakresie zaspokajania swych potrzeb życiowych.

Pomoc społeczna nie może stanowić stałego źródła utrzymania, zwłaszcza jeśli idzie o osoby, które mają wszelkie warunki ku temu, aby podjąć pracę. Zakłada się, że pomoc społeczna powinna w miarę możliwości doprowadzić do życiowego uaktywnienia się osoby korzystającej ze świadczeń, a także jej integracji ze środowiskiem społecznym.

Pomoc społeczna adresowana jest do obywateli polskich i cudzoziemców posiadających prawo stałego pobytu lub status uchodźcy, zamieszkujących i przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Osoby i rodziny, które korzystają z pomocy społecznej obowiązane są do współudziału w rozwiązywaniu swoich trudnych sytuacji życiowych przy wsparciu ze strony pracownika socjalnego.

Niemожność odnalezienia się w nowej rzeczywistości prowadzą do ciągłego obniżania się zdolności mieszkańców do samodzielnego rozwiązywania problemów i uzależnienia się od sformalizowanych procedur i instytucji państwowych i samorządowych.

Wysoce niepokojące jest także trwałe uzależnienie się od pomocy społecznej i niechęć do podejmowania osobistej odpowiedzialności za los własny i własnej rodziny, prowadzący do wykorzystania pomocy społecznej i instytucji gminnych, jako naturalnego i należnego sposobu świadczeń ze strony społeczeństwa.

Jednym z głównych celów prowadzonej polityki społecznej powinno być zatem wyrobienie umiejętności społecznych w takim zakresie, aby mieszkańcy potrafili samodzielnie rozwiązywać pojawiające się przed nimi problemy i zagrożenia. Instytucje państwowe i samorządowe winny pełnić wobec jednostek, rodzin i organizacji społecznych rolę jedynie pomocniczą.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje :

- 1) osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 542 złotych miesięcznie,
- 2) osobie w rodzinie, w której dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 456 złotych miesięcznie,
- 3) rodzinie, której dochód nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wymienionych w art.7 pkt.2-15 ustawy o pomocy społecznej lub innych okoliczności uzasadniających udzielenie pomocy społecznej.

Pomoc społeczna polega w szczególności na :

- 1) przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń,
- 2) pracy socjalnej,
- 3) prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- 4) analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej,
- 5) realizacji zadań wynikających z rozeznania potrzeb społecznych,
- 6) rozwijaniu nowych form pomocy społecznej w samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Zasady udzielania pomocy społecznej :

Świadczenia pomocy społecznej udzielane są na wniosek :

- osoby zainteresowanej,
- jej przedstawiciela bądź innej osoby, za zgodą zainteresowanego ,
- przedstawiciela ustawowego.

Pomoc społeczna może być także udzielona z urzędu.

Ośrodek Pomocy Społecznej, do którego osoba lub rodzina może zgłosić się o przyznanie pomocy zależy od miejsca zamieszkania. Decyzje o przyznaniu lub odmowie przyznania pomocy wymagają przeprowadzenia uprzednio wywiadu środowiskowego /rodzinnego/ przez pracownika socjalnego.

Pomocy społecznej na zasadach określonych w ustawie udziela się osobom i rodzinom, w szczególności z powodu:

1. ubóstwa,

2. sieroctwa,
3. bezdomności,
4. bezrobocia,
5. niepełnosprawności,
6. długotrwałej lub ciężkiej choroby,
7. przemocy w rodzinie,
8. potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
9. potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
10. bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
11. trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
12. trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
13. alkoholizmu lub narkomanii,
14. zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
15. klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Świadczenia z pomocy społecznej

Zgodnie z zapisem art.36 ustawy o pomocy społecznej, świadczeniami z pomocy społecznej są :

- świadczenia pieniężne:
  - a) zasiłek stały,
  - b) zasiłek okresowy,
  - c) zasiłek celowy i specjalny zasiłek celowy,
  - d) zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie się,
  - e) pomoc na usamodzielnienie się oraz na kontynuowanie nauki,
  - f) świadczenia pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą.
- świadczenia niepieniężne:
  - a) praca socjalna,
  - b) bilet kredytowany ,
  - c) składki na ubezpieczenie zdrowotne,

- d) składki na ubezpieczenie społeczne,
- e) pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie,
- f) sprawienie pogrzebu,
- g) poradnictwo specjalistyczne,
- h) interwencja kryzysowa,
- i) schronienie,
- j) posiłek,
- k) niezbędne ubranie,
- l) usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy,
- m) specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania oraz w ośrodkach wsparcia,
- n) mieszkanie chronione,
- o) pobyt i usługi w domu pomocy społecznej,
- p) pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniu chronionym, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie –w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych.

DANE O KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY I WSPARCIA

WYSZCZEGÓLNIENIE				Rok 2012
		Rok 2010	Rok 2011	
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY I WSPARCIA				
Liczba osób	x	1 016	1 086	1 083
W tym: osoby długotrwale korzystające	x	368	432	471
Liczba rodzin	x	501	453	437
Liczba osób w rodzinach	x	1 364	1 222	1 153
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE				
Liczba osób	x	501	744	730
W tym: osoby długotrwale korzystające	x	242	279	281
Liczba rodzin	x	437	450	437
Liczba osób w rodzinach	x	1 182	1 219	1 153
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE				
Liczba osób ogółem	x	470	483	473

Liczba rodzin	x	430	443	434
Liczba osób w rodzinach	x	1 130	1 182	1 134
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE NIEPIENIĘŻNE				
Liczba osób ogółem	x	160	264	262
Liczba rodzin	x	133	146	142
Liczba osób w rodzinach	x	608	650	620
OSOBY I RODZINY, Z KTÓRYMI PRZEPROWADZONO WYWIAD ŚRODOWISKOWY				
Liczba rodzin	x	500	560	503
Liczba osób w rodzinach	x	1 200	1 350	1 190
POWODY UDZIELENIA POMOCY I WSPARCIA				
UBÓSTWO				
Liczba rodzin	x	437	337	343
Liczba osób w rodzinach	x	894	894	893
BEZROBOCIE				
Liczba rodzin	x	387	382	354
Liczba osób w rodzinach	x	855	1 067	984
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ				
Liczba rodzin	x	89	98	107
Liczba osób w rodzinach	x	184	230	238
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA				
Liczba rodzin	x	27	66	63
Liczba osób w rodzinach	x	72	166	149
BEZRADNOŚĆ (PROBLEMY)				
Liczba rodzin	x	100	70	58
Liczba osób w rodzinach	x	401	274	223
ALKOHOLIZM				
Liczba rodzin	x	48	36	31
Liczba osób w rodzinach	x	92	66	65
NARKOMANIA				
Liczba rodzin	x	0	0	0
Liczba osób w rodzinach	x	0	0	0
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA				
Liczba rodzin	x	6	53	64
W TYM: WIELODZIETNOŚĆ				
Liczba rodzin	x	5	36	42
BEZDOMNOŚĆ				
Liczba rodzin	x	9	9	10

Liczba osób w rodzinach	x	10	12	13
OPUSZCZENIE ZAKŁADU KARNEGO				
Liczba rodzin	x	8	13	13
Liczba osób w rodzinach	x	15	17	18
ZDARZENIA LOSOWE				
Liczba rodzin	x	10	1	0
Liczba osób w rodzinach	x	34	9	0
KLĘSKI ŻYWIOŁOWE I EKOLOGICZNE				
Liczba osób	x	0	0	0
SIEROCTWO				
Liczba rodzin	x	X	X	X
Liczba osób w rodzinach	x	X	X	X
PRZEMOC W RODZINIE - OFIARY PRZEMOCY				
Liczba rodzin	x	8	0	3
Liczba osób w rodzinach	x	32	0	10
PRZEMOC W RODZINIE - SPRAWCY PRZEMOCY				
Liczba osób	x	0	0	0

V. ZADANIA WŁASNE GMINY

W ciągu ostatnich lat ubóstwo stało się w Polsce jedną z najpoważniejszych kwestii społecznych. Wraz z rozpoczęciem procesu przemian społeczno-ustrojowych zjawisko ubóstwa weszło w nową, dotąd nieznaną, fazę rozwoju.

Restrukturyzacja wszystkich gałęzi gospodarki narodowej wygenerowała, jako efekt uboczny, ale wkalkulowany w koszty społeczne, lawinowo rosnące bezrobocie, które okazało się być niemal najistotniejszym czynnikiem sprawczym szybkiej degradacji ekonomicznej zarówno jednostki, jak i rodziny wpływając na wzrost biedy i rozszerzenie się sfery ubóstwa.

Głęboki wpływ bezrobocia na kształtowanie się nowej struktury społecznej a co za tym idzie, nowej warstwy ubogich, znajduje potwierdzenie w fakcie, iż przeważająca większość świadczeniobiorców pomocy społecznej to osoby będące w dezaktywacji zawodowej i zarejestrowane w powiatowych urzędach pracy.

Jednocześnie problem bezrobocia związany jest nierozzerwalnie z brakiem stałych dochodów i najbardziej dotyka gospodarstwa domowe składające się z rodzin

wielodzietnych i niepełnych, jak również z rodzin żyjących z osobą niepełnosprawną bądź długotrwale chorą.

Negatywną konsekwencją zjawiska bezrobocia, mającą niebagatelny wpływ na rozprzestrzenianie się zasięgu ubóstwa, oprócz wcześniej wymienionej dezaktywacji zawodowej znacznej części społeczeństwa na skutek pogorszenia się ogólnej kondycji rynku pracy, jest również problem podejmowania zatrudnienia za niskie wynagrodzenie.

W wyniku tego „teraźniejsza bieda” dotyczy również pracownicze i chłopskie gospodarstwa domowe, które dotychczas utrzymywały się na umiarkowanym poziomie, ale wystarczającym do przyzwoitego życia o własnych siłach.

Ubożenie społeczeństwa Gminy Paczków spowodowane jest głównie: brakiem pracy, degradacją jednostek spowodowaną uzależnieniami, niepełnosprawnością i prowadzi często do tego, że ludzie tracąc oparcie zasilają szeregi osób wykluczonych społecznie.

Pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Paczkowie niejednokrotnie, chcąc zaspokoić jak najszerzej potrzeby swoich podopiecznych, muszą we własnym zakresie dokonywać dramatycznego wyboru pomiędzy stopniem ważności uzasadnionej przez osobę ubiegającą się potrzeby.

Realizowanie pomocy społecznej przy chronicznym braku wystarczających środków finansowych sprawia, że świadczona pomoc często staje się źródłem frustracji podopiecznych, niezadowolenia, przy czym nie wynika to ze złej woli żadnej ze stron. Problem ubóstwa jest zjawiskiem szczególnie niepokojącym, jest zagrożeniem, gdyż stwarza warunki do powstawania szeregu patologicznych zachowań jak kradzieże, rozboje czy uzależnienia.

Bieda jest zagrożeniem biologicznych podstaw życia ludzi, spowodowanych nie tylko brakiem żywności, ale również wiąże się z brakiem możliwości leczenia, edukacji i całego szeregu niekorzystnych czynników osłabiających osoby i rodziny.

W Gminie Paczków liczba gospodarstw domowych żyjących poniżej minimum egzystencji jest duża i ma tendencje wzrostu. W każdym miesiącu do OPS trafiają nowe rodziny o niskich dochodach lub ich braku, które nigdy wcześniej nie korzystały z pomocy społecznej.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Paczkowie opłaca posiłki w przedszkolach dla dzieci z rodzin najbiedniejszych. Prowadzone jest dożywianie uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjum. Zadanie to jest finansowane w równych częściach ze

środków własnych gminy oraz z budżetu wojewody Dożywianiem objęto wszystkie dzieci, które kwalifikowały się do tej formy pomocy i które chciały z niej skorzystać.

USŁUGI OPIEKUŃCZE

Do zadań własnych gminy należy realizacja usług opiekuńczych.

W roku 2012 tą formą pomocy objęto 21 osób, z czego osób samotnych było 16 i 5 osób w rodzinach.

Usługi opiekuńcze są formą pomocy, której celem jest zaspokojenie codziennych, podstawowych potrzeb osoby, która nie jest w stanie samodzielnie funkcjonować w swoim miejscu zamieszkania ze względu na wiek, chorobę lub inną przyczynę i umożliwiają jej pozostanie w środowisku domowym. Przysługują osobom samotnym a także osobie, której rodzina nie może takiej pomocy zapewnić.

Usługi opiekuńcze przyznaje się na wniosek osoby zainteresowanej, po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego w miejscu zamieszkania, na podstawie decyzji administracyjnej określającej ich zakres, wymiar godzin pracy opiekunki i wysokość odpłatności.

Wymiar i zakres usług Ośrodek Pomocy Społecznej w Paczkowie ustala indywidualnie dla każdej osoby wymagającej pomocy.

Zakres usług obejmuje pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości również zapewnienie kontaktu z otoczeniem.

Dzięki usługom opiekuńczym możemy dodatkowo zapewnić osobom wymagającym wsparcia:

- utrzymanie stabilnego stanu zdrowia,
- uniknięcie powikłań związanych z hospitalizacją, długotrwałą lub przewlekłą chorobą,
- kompensowanie ograniczonej zdolności do samodzielnego poruszania przy pomocy osoby drugiej,
- poprawa samopoczucia,
- zwiększanie samodzielności,

- mobilizowanie do własnej aktywności
- zapobieganie izolacji społecznej.

ZESPÓŁ INTERDYSCYPLINARNY

W celu realizacji zadań wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie na terenie gminy Paczków został powołany „Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Paczków”.

Zadaniem zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań przedstawicieli różnych podmiotów oraz specjalistów z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

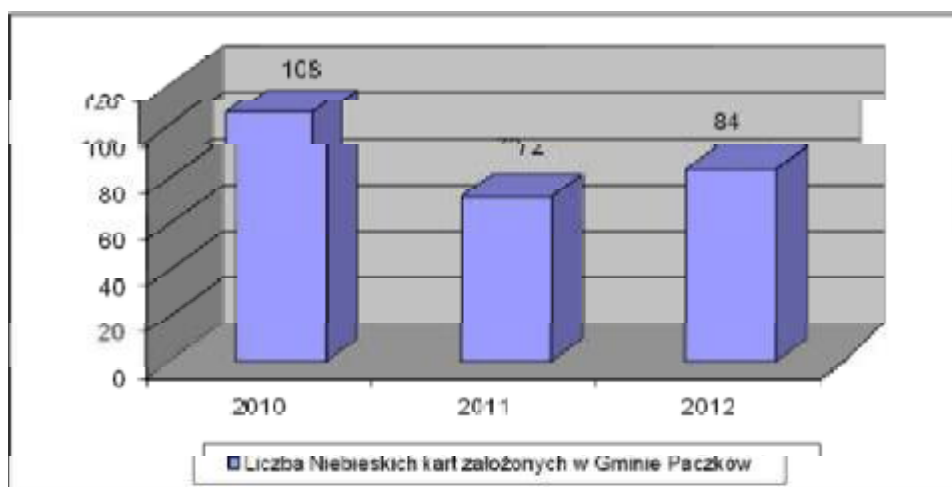
Do głównych zadań Zespołu należy:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,

W celu rozwiązywania problemów związanych z występowaniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach tworzone są grupy robocze.

Liczba Niebieskich kart założonych w Gminie Paczków w latach:

Rok	2010	2011	2012
Liczba Niebieskich kart założonych w Gminie Paczków	108	72	84

PRZECIWDZIAŁANIE ALKOHOLIZMOWI I NARKOMANII

Alkoholizm -jest to okresowe picie alkoholu w celu doznawania jego działania psychicznego, a czasem także dla uniknięcia złego samopoczucia, wynikające z jego odstawienia. Istotą tej choroby jest więc psychiczne i fizyczne oraz społeczne uzależnienie od środka narkotycznego jakim jest alkohol. Osoba, która sięga po alkohol często robi to podczas różnego typu spotkań towarzyskich, pod presją grupy lub z własnej woli w ten sposób uzależnia się społecznie. Dobre samopoczucie po wypitym alkoholu powoduje coraz większą chęć picia, stopniowo przeradza się ona w pragnienie i w żądze uzależniając psychicznie.

Osoba dotknięta chorobą alkoholową traci kontrolę nad piciem- nie ma możliwości przerwania raz rozpoczętego picia, w dowolnym momencie, a także nie jest w stanie trzymać się przez dłuższy czas w abstynencji, a niekiedy w przypadku braku alkoholu zachodzi konieczność zdobycia go za wszelką cenę.

Nadużywanie alkoholu przez człowieka powoduje szkody we wszystkich sferach życia. Nie dotyczy to jedynie zdrowia psychicznego czy fizycznego lecz problemami współwystępującymi wraz z uzależnieniami są bezdomność, bezrobocie, choroby, przestępczość, dysfunkcja rodziny.

Narkomania, czyli uzależnienie od narkotyków (środków odurzających, substancji psychoaktywnych) to choroba, która zagraża coraz większej liczbie młodych Polaków. Jest postępująca, ciężka i śmiertelna - zbiera coraz większe żniwo... Jej istotą jest fizyczna i psychiczna zależność od różnego rodzaju środków zmieniających świadomość (amfetamina, marihuana, heroina, kokaina, morfina, LSD, itp.). Z problemem uzależnienia od narkotyków borykają się nie tylko osoby bezpośrednio nim dotknięte, ale także rodzina, partnerzy i przyjaciele, którzy przeżywają stany przygnębienia, lęku, stresu, rozczarowań i bezradności.

Ustawy: z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. 2007 nr 70, poz. 473 z późn. zm.), ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. 2005 nr 179, poz. 1485 z późn. zm) oraz ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2005 nr 180, poz. 1493 z późn. zm) zobowiązują samorząd gminy Paczków do podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych, zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu

spożywania tych napojów oraz działań na rzecz trzeźwości, przeciwdziałania powstawaniu i usuwaniu następstw nadużywania alkoholu (w tym przemocy domowej).

Realizacja powyższych zadań prowadzona jest w postaci gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii uchwalanych na każdy kolejny rok kalendarzowy.

Programy te opracowywane są na podstawie prowadzonych obserwacji pokazujących różne obszary szkód wynikających z obecności alkoholu, narkotyków i innych uzależnień w życiu. Cele i działania planowane w programach wpisują się w zadania wskazane w wymienionych wyżej ustawach:

- podniesienie jakości życia społecznego,
- zmniejszenie problemów wynikających z nadużywania alkoholu, narkotyków oraz innych używek,
- zmniejszenie skali problemów dotyczących rodziny, wynikających z podejmowania różnych zachowań patologicznych przede wszystkim przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- zwiększenie umiejętności i zasobów społecznych niezbędnych do radzenia sobie z istniejącymi problemami żywymi,
- zmniejszenie liczby osób pijących w sposób szkodliwy,
- zmotywowanie uzależnionych do podjęcia leczenia,
- poprawa funkcjonowania instytucji zaangażowanych w rozwiązywanie problemów uzależnień.

Osoby z problemem alkoholowym i innymi uzależnieniami oraz ich rodziny, na terenie miasta i gminy Paczków mogą znaleźć pomoc w:

- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminnym Centrum Profilaktyki Alkoholowej,
- Ośrodku Pomocy Społecznej,

VI. GMINNA STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA LATA 2013 - 2023

Niewystarczające środki finansowe przeznaczone na pomoc społeczną zmuszają do poszukiwania jak najefektywniejszych metod działania na rzecz rodzin i osób wymagających wsparcia. Zadaniem ośrodka jest udzielanie takiego wsparcia osobom i rodzinom, które umożliwi im samodzielną egzystencję, da szansę zaspokojenia niezbędnych potrzeb, zapewni skuteczną realizację ról społecznych oraz stworzy możliwości rozwoju.

Skuteczna pomoc – to znaczy także pozbawienie uprawnień do pomocy społecznej poprzez usunięcie bądź ograniczenie różnych dysfunkcji i wyprowadzenie z grupy ryzyka w każdym przypadku, kiedy jest to tylko możliwe. Skuteczność takich działań jest uwarunkowana kompleksowym podejściem do problemów i wprowadzeniem systemowych rozwiązań.

Kierunkiem wytyczonym w niniejszej strategii jest przede wszystkim :

- doskonalenie działań ośrodka pomocy społecznej w zakresie pomocy środowiskowej,
- zabezpieczenie opieki socjalnej dla bezrobotnych bez szansy uzyskania pracy
- objęcie doradczą opieką społeczną,

I. Cel strategiczny

1. Stworzenie warunków do umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne możliwości i uprawnienia.

II. Cele operacyjne

1. Identyfikacja przyczyn ubóstwa i czynników powodujących korzystanie z pomocy społecznej.
2. Pomoc osobom i rodzinom zagrożonym dysfunkcjami, w szczególności długotrwałym bezrobociem.
3. Rozszerzenie oferty usług na rzecz pomocy ludziom starszym.

4. Pomoc osobom niepełnosprawnym (ze szczególnym uwzględnieniem osób z zaburzeniami psychicznymi).
5. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w Gminie Paczków.
6. Podniesienie poziomu kwalifikacji i doskonalenie zawodowe pracowników socjalnych zatrudnionych w Ośrodku Pomocy Społecznej.

III. Przebieg realizacji założeń

- **CEL OPERACYJNY NR 1**

Identyfikowanie przyczyn i czynników powodujących korzystanie z pomocy społecznej.

Z przeprowadzonej diagnozy sytuacji w Ośrodku Pomocy Społecznej w Paczkowie wynika, że główną przyczyną korzystania z pomocy społecznej jest bezrobocie. Przeciwdziałanie temu zjawisku i zapewnienie utrzymania źródeł dochodu jest jednym z warunków zmniejszenia liczby osób ubiegających się o pomoc. Podopieczni borykają się z różnymi rodzajami problemów, takimi jak :

- niepełnosprawność,
- długotrwała choroba oraz problemy związane ze strukturą rodziny, np. rodzina niepełna, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Skuteczne przeciwdziałanie problemom społecznym musi opierać się na ciągłej diagnozie sytuacji oraz prawidłowym przepływie informacji.

Podjęte działania :

1. Analiza rzeczywistych potrzeb społecznych.
2. Dążenie do określenia zapotrzebowania na pomoc finansową niezbędną do zaspokojenia potrzeb.
3. Rozpoznanie występowania głównych problemów społecznych i ich zasięgu.

4. Ustalenie zasad współpracy przy wymianie informacji między instytucjami i organizacjami współpracującymi z ośrodkiem pomocy społecznej.

5. Analiza skarg, wniosków, interwencji osób korzystających z pomocy.

Przewidywane efekty

1. Rozpoznanie źródła zagrożeń życia społecznego na terenie gminy Paczków.

2. Opracowanie diagnozy i wykorzystanie uzyskanych informacji w działaniach w zakresie pomocy społecznej.

3. Zwiększenie efektywności działań i skuteczne reagowanie ośrodka pomocy społecznej oraz organizacji i instytucji współpracujących na aktualnie występujące na terenie gminy problemy.

4. Wykorzystanie w celach profilaktycznych źródła informacji o przyczynach korzystania z pomocy społecznej.

• CEL OPERACYJNY NR 2

Pomoc osobom i rodzinom zagrożonym dysfunkcją.

Jednym z ważniejszych priorytetów pomocy społecznej jest pomoc osobom i rodzinom, które znalazły się w trudnej sytuacji oraz rodzinom dysfunkcyjnym. Do najpilniejszych zadań w tym zakresie należy przeciwdziałanie biedzie, bezrobociu, powstawaniu patologii. Pomoc ta musi pozwalać na wyprowadzenie rodzin z trudnej sytuacji życiowej i zapobieganie ich marginalizacji. Służyć temu mają różnorodne formy aktywizacji zawodowej, skierowane szczególnie do zagrożonych bezrobociem.

Podjęte działania

1. Pobudzanie aktywności własnej rodziny oraz osób korzystających z pomocy przy rozwiązywaniu problemów.

2. Prowadzenie wszechstronnej pracy z rodziną i wykorzystywanie różnorodnych metod i technik (w tym techniki kontaktu oraz zatrudnienie asystenta rodziny)

3. Udostępnianie osobom i rodzinom bezpłatnego poradnictwa specjalistycznego.
4. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w Nysie w zakresie pośrednictwa pracy i doskonalenia zawodowego osób bezrobotnych oraz kierowanie osób na prace społecznie-użyteczne.
5. Udzielanie pomocy osobom i rodzinom pomocy na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej.
6. Współpraca pracowników socjalnych ze szkołami – pedagogami, wychowawcami, policją oraz Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Paczkowie.
7. Pozyskiwanie środków na właściwą pomoc osobom i rodzinom jej potrzebującym. Uczestnictwo w programach pomocowych np. „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Przewidywane efekty :

1. Zwiększenie aktywności własnej rodziny oraz osób korzystających z pomocy.
2. Umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych poprzez pozyskiwanie środków własnych z wykonywanych prac społecznie-użytecznych.
3. Uzyskanie środków finansowych na zaspokojenie niezbędnej infrastruktury pomocowej.
4. Uświadomienie konieczności organizowania alternatywnych form pomocy w stosunku do materialnej i rzeczowej – pomoc sąsiedzka, wolontariat.
5. Ograniczenie liczby osób korzystających z pomocy materialnej.

• CEL OPERACYJNY NR 3

Rozszerzenie usług dla ludzi starszych.

Ogólna dostępność do usług życiowych, urzędowych, mieszkaniowych, a nawet intelektualnych i zdrowotnych ułatwiają życie ludziom starszym i wydłużają okres ich samodzielności społecznej. Nieunikniony proces starzenia się stwarza konieczność podjęcia przez społeczeństwo wielu zadań na ich rzecz.

Podjęte działania :

1. Promowanie aktywnego trybu życia osób starszych poprzez wspieranie różnych form działalności i inicjatyw – współpraca z Ośrodkiem Kultury i Rekreacji w zakresie utworzenia i funkcjonowania „Klubu Seniora”.
2. Rozszerzenie usług pielęgnacyjnych i opiekuńczych dla osób starszych w miejscu zamieszkania.
3. Wdrożenie rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”, próby uzyskiwania środków lokomocji przy jego organizowaniu.

Przewidywane efekty :

1. Respektowanie praw osób starszych do godnego życia w społeczeństwie.
2. Zapewnienie komfortu psychicznego i poczucie bezpieczeństwa osobom starszym poprzez zabezpieczenie ich funkcjonowania w środowisku lokalnym.
3. Zagospodarowanie czasu wolnego osób starszych.
4. Włączenie osób starszych do życia w lokalnej społeczności.

• CEL OPERACYJNY NR 4

Pomoc osobom niepełnosprawnym (ze szczególnym uwzględnieniem osób z zaburzeniami psychicznymi).

Osoby z zaburzeniami psychicznymi wymagają szczególnego rodzaju wsparcia i pomocy w codziennym funkcjonowaniu. Poznawanie i rozumienie problemów, trudności osób niepełnosprawnych jest zadaniem dla wszystkich. Osoby

niepełnosprawne przez fakt niepełnosprawności nie utraciły praw osoby ludzkiej. Mają prawo jak wszyscy żyć w społeczeństwie i korzystać z dóbr cywilizacji i ją współtworzyć.

Podjęte działania :

1. Zintegrowanie osób niepełnosprawnych ze środowiskiem i umożliwienie pełnego uczestnictwa w życiu społecznym poprzez : pracę socjalną z osobami niepełnosprawnymi.
2. Doradztwo specjalistyczne i pomoc ekonomiczna (w myśl ustawy o pomocy społecznej) osobom niepełnosprawnym.
3. Pomoc, przy współpracy Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, w organizowaniu turnusów rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych.
4. Pomoc, dzięki współpracy z CARITAS, przy wypożyczaniu sprzętu rehabilitacyjnego.

Przewidywane efekty :

1. Usprawnienie fizyczne i społeczne osób niepełnosprawnych.
2. Odciążenie rodzin z osobami niepełnosprawnymi oraz poprawa sytuacji materialno – bytowej.

• CEL OPERACYJNY NR 5

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w Gminie Paczków.

Trudno jest jednoznacznie określić skalę zjawiska przemocy w rodzinie. Dane liczbowe, którymi dysponuje Gmina ustalone są na podstawie sporządzonych Niebieskich Kart A. Wiele ofiar przemocy nie zgłasza tego faktu nigdzie w obawie przez wstydem, małą skutecznością pomocy instytucjonalnej.

Podjęte działania :

1. Opracowanie gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

2. Powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Paczków.
3. Rozpowszechnianie informacji o kompetencjach Zespołu Interdyscyplinarnego.

Przewidywane efekty :

1. Stworzenie jednolitego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
2. Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie
3. Zwiększenie wiedzy społeczeństwa dotyczącej pomocy instytucjonalnej dla ofiar i sprawców przemocy w rodzinie.

CEL OPERACYJNY NR 6

Podniesienie poziomu kwalifikacji i doskonalenie zawodowe pracowników socjalnych.

Szczególnie istotną kwestią w pomocy społecznej jest kształcenie pracowników socjalnych i poszukiwanie takich dyscyplin, które umożliwiłyby im doskonalenie zawodowe. Szansą na skuteczne funkcjonowanie w pomocy społecznej i zmniejszenie ilości osób zmuszonych do korzystania z niej jest przedsiębiorczość, czyli twórcze rozwiązywanie problemów i dążenie do sukcesu przez pracowników ośrodków pomocy społecznej.

Podjęte działania :

1. Upowszechnianie etosu zawodowego pracownika socjalnego oraz uświadamianie roli i zadań pracownika socjalnego w środowisku lokalnym.
2. Zwiększenie roli pracy socjalnej w działalności Ośrodka Pomocy Społecznej.
3. Utworzenie w strukturze wewnętrznej ośrodka grupy superwizyjnej dla pracowników socjalnym w nim zatrudnionych (jeden dzień w miesiącu).

4. Uczestnictwo w sesjach szkoleniowych, konferencjach oraz warsztatach zajęciowych z zakresu samodoskonalenia i kształcenia pracowników socjalnych.

Przewidywane efekty :

1. Skuteczniejsze działania pracowników służb społecznych.
2. Wzrost liczby wyspecjalizowanych pracowników socjalnych.
3. Podniesienie jakości oferowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej usług.
4. Podniesienie statusu zawodowego pracownika socjalnego.

III. Przebieg realizacji założeń

Przedstawiona Gminna strategia rozwiązywania problemów społecznych, obejmuje teren Gminy Paczków, w których uczestniczyć będą mieszkańcy, instytucje i organizacje. Cele i zadania realizowane będą przy współpracy społeczności lokalnej oraz niektórych organizacji, takich jak m.in. :

- PCPR w Nysie;
- PUP w Nysie;
- Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej MEDICUS i OMEGA;
- Komisariat Policji w Paczkowie;
- Ośrodek Kultury i Rekreacji w Paczkowie;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Paczkowie;
- Pedagogzy szkolni szkół podstawowych i ponadpodstawowych w Paczkowie.

Realizacja zadań odbywać się będzie w ciągu najbliższych lat, a ich powodzenie zależy od ścisłej współpracy tych podmiotów, sytuacji w gminie oraz środków finansowych, które zostaną przeznaczone na ich urzeczywistnienie.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Paczkowie przeznacza na realizację działań środki własne, a ponadto ubiegać się będą o dofinansowanie z innych źródeł. Skuteczność realizacji zadań gwarantują określone warunki, a mianowicie :

- konsekwentne wdrażanie w życie zaplanowanych zadań;

- działania na rzecz pozyskania dodatkowych środków z innych źródeł niż budżet samorządów;
- uświadomienie społeczności lokalnej znaczenia realizacji zaplanowanych przedsięwzięć;
- upowszechnianie celów i zadań wśród mieszkańców gminy.

Program ten jest ciągle „otwarty” na społeczną dyskusję oraz wszelkie konstruktywne uwagi i wnioski mające wpływ na jego ulepszenie.

Strategia jest dokumentem otwartym, podlegającym ewaluacji i monitoringowi, spójnym i zgodnym z opracowanym wcześniej Planem Rozwoju Lokalnego Gminy Paczków na lata 2004 – 2013, a także spójnym z priorytetami Narodowej Strategii Integracji Społecznej.

Dokument został opracowany przez Ośrodek Pomocy Społecznej, przy wykorzystaniu własnych materiałów sprawozdawczych i analiz oraz materiałów przygotowanych przez inne jednostki administracji samorządowej. Inne dokumenty programowe w zakresie lokalnej polityki społecznej powinny być zgodne z wytyczonymi w niniejszym dokumencie celami strategicznymi i kierunkami działań. Powinny je również rozwijać i uszczegóławiać. Odnosi się to zarówno do programów przyjmowanych przez organy samorządu corocznie, jak i dokumentów wieloletnich.

Przewodniczący Rady Miejskiej
Zdzisław Michael